

۱۰ استان کشور کمتر از نرمال بارش داشته‌اند

سختگوی صنعت آب، رف ننازاری آب و بهبود محیط کسب و کار صنعت را از اهم برنامه‌های وزیر نیرو خواند و گفت: وزارت نیرو اجرای برنامه هفتم را آغاز کرده و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آن نیز در دست تدوین است. عیسی بزرگ‌زاده سخنگوی صنعت آب در نشست با اشاره به برخی از بندهای برنامه هفتم بیان داشت: وزارت نیرو اجرای برنامه هفتم را آغاز کرده و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آن نیز در دست تدوین است. وی، رف ننازاری آب و بهبود محیط کسب و کار صنعت را از اهم برنامه‌های وزیر نیرو خواند و گفت: اگر آب را دو کفه تأمین و مصرف بدانیم، بخش تأمین دارای دو بخش آب‌های متعارف و نامتعارف است که آب‌های متعارف شامل آب‌های سطحی و زیرزمینی و بخش آب‌های نامتعارف شامل پساب و دریا می‌شود. مصرف نیز شامل بخش‌های کشاورزی، شرب، بهداشت، خدمات و صنعت است که البته نیازهای محیط زیست، هر چند در ردیف مصارف آب نیست ولی در این بخش قرار دارد.

بزرگ‌زاده اظهار داشت: بهبود شرایط کسب و کار صنعت، دامنه‌ای از اقدامات غیرسازهای را دربر می‌گیرد. این مهم از تقویت منابع انسانی تا نهادسازی، اصلاح ساختار اقتصادی، بهبود استانداردها و به کارگیری روش‌ها و فناوری‌های نوین را شامل می‌شود. در مجموع اقدامات سازوکاری و غیرسازهای، سیستم دهی را هدف قرار می‌دهد که این مسئله در برنامه وزیر نیرو به طور برجسته دیده شده است؛ چون به‌کارگیری روش‌های غیرسازهای با هزینه کم، بهبودهای کلان ایجاد می‌کند. به گفته سخنگوی صنعت آب، تمرکز بر الگوی کشت و توسعه عمودی کشاورزی به جای توسعه افقی؛ از مهم‌ترین اقدامات غیرسازهای از مسیر بهبود عملکردها است. در همین راستا، برنامه‌های وزیر نیرو با برنامه هفتم، سند امنیت غذایی، نقشه راه آب و دیگر اسناد بالادستی کاملاً سازگار است.

وی برخی از بندهای برنامه هفتم توسعه مرتبط با وزارت نیرو را تشریح کرد و گفت: براساس جدول ۷ ماده ۳۷ برنامه هفتم، جبران ناترازی آب به میزان ۱۵ میلیارد مترمکعب در پایان سال پنجم هدفگذاری شده است. این میزان در ۱۰ سال به ۳۰ میلیارد خواهد رسید که منطبق با سند امنیت غذایی و نقشه راه است و تمام ارکان حاکمیت بر افق جبران تراز آب در پایان برنامه پنج ساله توافق دارند. سخنگوی صنعت آب بیان داشت: همچنین عدد تأمین از منابع آب‌های نامتعارف تا پایان برنامه هفتم ۱.۷۷ (۱ تأمین آب‌های زیرزمینی ۳۶.۷ است. بنابراین درخصوص کاهش فشار به منابع آب زیرزمینی و استفاده بیشتر از آب‌های نامتعارف وفاق مناسبی وجود دارد. سخنگوی صنعت آب با ارائه گزارشی از میزان بارش‌ها و حجم مخازن سد‌های کشور اظهار داشت: متوسط بارش‌های کشور تاکنون ۲۵۰ میلیمتر بوده که ۲ درصد نسبت به دوره بلندمدت بهتر است.

وی افزود: البته باید توجه داشت که متوسط کشوری معیار خوبی برای سنجش نیست و باید مسائل آب را در مقیاس محلی بررسی کنیم. چرا که بارش خوب مناطق جنوبی سیستان به کار مشهد یا تهران نمی‌آید.

بزرگ‌زاده با بیان اینکه ۱۰ استان کشور کمتر از نرمال بارش دریافت کرده‌اند، گفت: خراسان رضوی، تهران و البرز جزو استان‌هایی هستند که بارش کمتری داشته‌اند. اما با این حال وزارت نیرو با همراهی شهروندان در مدیریت مصرف، آب مورد نیاز تأمین خواهد کرد.

سخنگوی صنعت آب، میزان پرشدگی مجموع سدهای کشور را حدود ۵۰ درصد اعلام کرد و بیان داشت: میزان ورودی آب سدهای کشور ۴۱ میلیارد و ۴۵۰ میلیون مترمکعب و میزان خروجی سدها نیز ۳۷ میلیارد و ۵۵۰ مترمکعب است.

به گفته بزرگ‌زاده درصد پرشدگی ۱۳ سد حوضه آبریز ارومیه ۲۰ درصد است که نسبت به سال گذشته ۲۶ درصد بهتر است. مجموع ۵ سد تهران نیز با ۵۲.۵ میلیون مترمکعب آب، دارای ۲۸ درصد پرشدگی است که ۲۴ درصد نسبت به سال گذشته از وضعیت بهتری برخوردار است.

وی گفت: وضعیت سد «دوستی» در خراسان رضوی نسبت به گذشته بهتر است ولی ۱۵ درصد پرشدگی دارد. سدهای زنجیره کارون نیز وضعیتی مشابه سال گذشته دارد؛ سد «دز» ۱۲ درصد نسبت به سال قبل پرشدگی بیشتری دارد و سد «کرخه» نیز با ۵۳ درصد پرشدگی از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار است. سخنگوی صنعت آب با اشاره به وضعیت سدهای استان سیستان و بلوچستان نیز اظهار داشت: آخارنیمه‌های سیستان ۱۷ درصد پرشدگی نسبت به سال گذشته وضعیت بهتری دارد و سدهای جنوب این استان نیز به مدد بارندگی خوب رخ داده، دارای ۹۷ درصد پرشدگی است.

سده شنبه ۰۶ • ۰۶ • ۱۴۰۳
شماره ۱۹۱۷ سال هفتم
۶ ربيع الاول ۱۴۴۶ / ۱۰ سپتامبر ۲۰۲۴

«آرمان ملی» در گفت‌وگو با حسام عقبايي چالش‌های ساخت و ساز را بررسی می‌کند

به بهبود بازار مسکن در دولت چهاردهم خوش بین هستیم

تأمین مسکن رویا نیست اگر…

درمان مسکن با مسکن واردات ممکن نیست

آرمان ملی – صدیقه یهزادپور: بازار مسکن ایران طی دهه‌های اخیر با مشکلات و موانع زیادی مواجه بوده که منجر به افزایش قیمت‌ها و عدم توانایی خانوارها برای تأمین مسکن شده است. کمبود زمین مناسب برای ساخت‌وساز، یکی از مشکلات اصلی بازار مسکن اعلام شده است. از سویی دیگر افزایش تورم عمومی، باعث کاهش قدرت خرید مردم شده تا حدی که حتی در صورت واگذاری تسهیلات مسکن در نظر گرفته شده، باز هم خرید مسکن تبدیل به یک رویا شده است. از سوی دیگر افساط بالای وام‌های مسکن دولتی و غیردولتی به قدری بالاست که خارج از توان پرداخت حقوق بگیران عادی است و در نهایت این امر به انباشت تقاضا و عدم تناسب عرضه با تقاضا در حوزه مسکن منتهی می‌شود و این عدم تعادل باعث افزایش قیمت‌ها و رکود در بازار مسکن شده است. کارشناسان معتقدند؛ سیاست‌های دولت‌ها در حوزه مسکن، اکثراً به دلیل عدم اجرای صحیح با برنامه‌ریزی نادرست، ناکارآمد بوده‌اند. طرح‌های نیمه‌تمام مسکن مهر و مسکن ملی در دولت‌های گذشته از مصادیق عینی این حوزه تلقی می‌شوند. این درحالی است که سرمایه‌گذاران با توجه به نرخ فزاینده تورم میلی برای حضور در این بازار با توجه به نا معلوم بودن وضعیت سوددهی در بلندمدت ندارند و دولت‌ها نیز نتوانسته‌اند به درستی بستری برای جلب

« باقی ماندن معضلات بازار مسکن با وجود طرح‌ها وایده‌های مختلف برای دولت‌های گذشته، گمانه‌زنی‌هایی را موجب شده که گویا راهی برای بهبود این بازار نیست. ارزیابی شما در این باره چیست؟ من برخلاف بسیاری از فعالان در حوزه مسکن، نسبت به آینده بازار مسکن در دولت پرشکیان خوش بین هستم، اما به شرط اینکه برخی از امور توسط مسئولان ذریرط در این بازار انجام‌وساز، وحتماًاز اقدام به برخی از کارهایی در این زمینه برهیز شود تا بتوان تعادلی بین قدرت خرید و اجاره مردم در بازار مسکن کمک کرد. قطعاًاین امر باید با توجه به ظرفیت‌های واقعی در این بازار محقق می‌شود. در بازار مسکن بر اساس قانون اساسی دولت مکلف به تأمین مسکن برای مردم به ویژه اقشار آسیب پذیر جامعه است، البته این به معنای این نیست که دولت راساً برای مردم مسکن تهیه کند، بلکه باید با حمایت و نظارت بر سیاست‌هایی که به رونق بازار مسکن کمک می‌کند، زمینه و بسترن لازم برای ساخت و ساز را به صورت مطلوب ایجاد کند تا بتوانیم به نقطه آرامش در بازار مسکن دست یابیم. یکی از اصلی‌ترین اقداماتی که باید توسط دولت به منظور بهبود این بازار انجام‌شود، مسئله مدیریت زمین است، چراکه ما در کشوری نیستیم که در خصوص منابع درخصوص «زمین» با مشکل روبه‌رو باشیم، البته مطالعات و پژوهش‌های صورت گرفته آمایش سرزمینی به روز و جامع نیست و اگر این مطالعات به شکل بهینه‌و کامل انجام‌شود و از چرخه تأمین مسکن شود خواهیم توانست بسیاری از مشکلات در این زمینه راحل کنیم و زمین مناسب را به بازار مسکن تزریق می‌کنیم و به این ترتیب هزینه‌ای بالغ بر ۶۰ درصد از ارزش کلی خانه ساخته شده تأمین و فرصتی برای تأمین مسکن برای اقشار مختلف ایجاد می‌شود. در حقیقت ساخت مسکن مستمركزبزرگ ضلع؛ زمین، نیروی انسانی و مصالح ساختمانی است و در این میان «زمین» اصلی‌ترین ضلع آن محسوب می‌شود که با نگاهی گذر آرد می‌بایم که ایران نه در زمین دروسعت جغرافیایی، نه در تأمین منابع انسانی متخصص و کارآمد مشکل داریم. همچنین در خصوص تولید مصالح ساختمانی اعم از بتن، سیمان، آجر، شیرآلات و… جزو کشورهای صادرکننده محسوب می‌شویم و از وضعیت مطلوبی برخوردار هستیم و حتی قادر به رقابت با برخی از کشورهای اروپایی هستیم، اما آنچه باعث ایجاد دغدغه‌های فراوان است، مدیریت و ناکارآمدی مدیران و ناهمسانی که باعث شده نتوانیم به این بازار رونقی شایسته بخشیم

مسکن در درآمدت داشته باشیم تا بتوانیم گام‌های اساسی برای تأمین مسکن دولتی تحت عنوانی چون: مسکن مهر، مسکن ملی و… برداریم. به این ترتیب واگذاری تسهیلات خرد به افراد و مستاجران در صدد تنظیم بازار مسکن در کوتاه‌مدت باشیم و در میان‌مدت نیز نگاهی به رفع موانع پیش‌روی تعاونی‌های مسکن داشته باشیم و با واگذاری تسهیلات به انبوه‌سازان درصد ادجاری سیاست‌های کلان دولتی در بازار مسکن باشیم. « آیا با واگذاری تسهیلات و زمین به متقاضیان می‌توان به بهبود بازار مسکن و خانه دار شدن اقشار حقوق بگیر در کشور امیدوار بود؟ موضوع مهم دیگری که دولت باید در حوزه بازار مسکن انجام دهد، رصد، کنترل و ممانعت از فعالیت سوداگران در بازار مسکن است که تاکنون نتوانسته‌اند با نفوذ در برخی از نهاد‌های دولتی یا غیردولتی این بازار را در اختیار خود درآورند و با قیمت‌گذاری‌های غیرواقعی هدایت این بازار را در اختیار گیرند، اما قطعاً کنترل و مدیریت سوداگران بازار مسکن از طریق اقدامات پلیسی و بگیرو بگذارند انجام نمی‌شود، بلکه باید با شناسایی روزه‌های نفوذ این افراد و سازمان‌های ریشه آنها را منبع بخششکند. ممانعت از تولید مسکن توسط بنگاهداران مسکن، البته نه به معنای مشاوران املاک، بلکه افرادی که در اقتصاد مسکن حق مداخله ندارند ولی با نگاه سودجویانه وارد بازار مسکن می‌شوند. بانک‌ها از مصادیق این بنگاهداران هستند که بر اساس قانون حق بنگاهداری ندارند، اما می‌توانند تولیدکنندگان را جهت حضور در بازار تولید در بخش‌های مختلف ترغیب کنند ولی مجاز به حضور مستقیم در تولید در بازارهای چون مسکن و ساخت و ساز نیستند، چرا که معمولاً بر اساس تجربه شاهد بود‌ه‌ایم که ساخت مسکن در سطح کلان با حضور بانک‌ها در مناطق مختلف معمولاً به مدیریت و در اختیار گرفتن قیمت‌گذاری و فرمان بازار خرید و فروش واجاره در مناطق مختلف می‌شود که در نهایت این بازار را از اختیار و کنترل دولت خارج می‌کند و موجب ضرر و زیان طبقه واقعی نیازمنده به مسکن و آسیب‌پذیر جامعه می‌شود، چراکه این بنگاهداران هیچگاه به دنبال تولید مسکن برای طبقه متوسط و نیازمند جامعه نیستند در نتیجه بازار مسکن با بی‌توجهی به فروش واجاره در مناطق مختلف می‌شود که در نهایت این بازار را از اختیار و کنترل دولت خارج می‌کند و موجب ضرر و زیان طبقه واقعی نیازمنده به مسکن و آسیب‌پذیر جامعه می‌شود، چراکه این بنگاهداران هیچگاه به دنبال تولید مسکن برای طبقه متوسط و نیازمند جامعه نیستند در نتیجه بازار مسکن با بی‌توجهی به فروش واجاره در مناطق مختلف می‌شود که در نهایت این بازار را از اختیار و کنترل دولت خارج می‌کند و موجب ضرر و زیان طبقه واقعی نیازمنده به مسکن و آسیب‌پذیر جامعه می‌شود، چراکه این بنگاهداران هیچگاه به دنبال تولید مسکن برای طبقه متوسط و نیازمند جامعه نیستند در نتیجه بازار مسکن با بی‌توجهی به

بشی که دولت بتواند به بازار مسکن سامان دهد، نیاز به سه برنامه کوتاه، بلند و میان مدت دارد، چراکه مسکن موضوعی مانند تأمین اقلام ضروری خوراکی نیست که بتوان با راه‌کارهای عاجل مثل واردات گوشت، پرنج یا… نسبت به رفع آن اقدام کرد، بلکه امری است که نیاز به تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی دقیق دارد که حتی در صورت برنامه‌ریزی صحیح و تهیه منابع مالی آن حتی تا ۳ سال بعد امکان به بار نشستن و نتیجه‌گرفتن از آن تصمیمات را شاهد خواهیم بود، در نتیجه دولت باید به منظور کمک به سامان بخشی در بازار مسکن و ادای وظیفه خود جهت تأمین مسکن برای مردم باید نگاهی جامع‌نگر و تصمیم‌گیری پلکانی و هماهنگی همه‌سازمان‌های دخیل در این امر دارد. در این راستا تأمین منابع مالی به صورت تسهیلات بانکی بلندمدت به صورت مستقیم به مردم، تعاونی‌ها، انبوه‌سازان، فعالان حوزه مسکن با نظارت کامل خود دولت از نحوه واگذاری وام‌ها و همچنین چگونگی خرج‌کرد آن، گامی موثر از سوی دولت برای بهبود ساخت‌وساز و رونق بازار مسکن تلقی می‌شود. در حقیقت دولت باید نظارت کامل داشته باشد که تسهیلات تکلیفی و غیرتکلیفی بانک‌ها به افراد صاحب صلاحیت واگذار شود و از روند هزینه‌کرد آن به شکل کامل با حضور کارگروه‌های ویژه مطمئن شود. در برنامه‌ریزی‌هایی که از سوی دولت صورت می‌گیرد باید با نگاهی به سامان بخشی بازار مسکن در بخش اجاره در کوتاه مدت، اقداماتی نیز جهت واگذاری تسهیلات به انبوه‌سازان و تعامل با این گروه برای ساخت

آرمان ملی

armanmeli.ir

مشارکت بخش خصوصی فراهم کنند. تحلیلگران بر این باور هستند؛ دولت باید با ایجاد برنامه‌های توسعه شهری و عرضه زمین‌های مناسب برای ساخت‌وساز، به تعادل قیمت مسکن کمک کند و سیاست‌های استفاده از زمین‌های دولتی در مناطق مختلف کشور برای ساخت مسکن ارزان قیمت باید به‌طور جدی پیگیری شوند. همچنین تسهیلات بانکی برای مسکن باید با بهره‌های مناسب و پرداخت‌های بلندمدت در تنظیم شوند تا افراد پیشتری از آن‌ها بهره‌مند شوند. علاوه بر این باید بخش خصوصی را با ارائه مشوق‌های مالیاتی، تسهیلات ویژه و تضمین سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت، این بخش را برای ورود به بازار مسکن ترغیب کند. به علاوه با ایجاد سازوکارهایی برای کنترل نرخ اجاره و تشویق به ساخت واحدهای مسکونی کوچک و ارزان قیمت می‌تواند به کاهش فشار بر مستاجران کمک کند و همچنین با ایجاد فضای مناسب برای فعالیت تعاونی‌ها و حمایت مالی و قانونی از آن‌ها، این بخش را فعال‌تر سازد. از سوی دیگر دولت باید با شناسایی دقیق گروه‌های آسیب‌پذیر و کم‌درآمد، طرح‌های حمایتی مانند مسکن اجتماعی را به‌صورت جدی پیگیری کند. به منظور شناسایی و راه‌کارهای چالش‌ها و گذر از آنها در دولت چهاردهم با حسام عقبايي، رئیس سابق اتحادیه مشاوران املاک کشور گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت در حوزه بازار مسکن این است که بانک‌ها را موظف به همکاری و تعامل بانک‌ها برای واگذاری تسهیلات بانکی در بخش مسکن کند، آن چیزی که تاکنون با وجود به کارگرفتن اهرم‌های تمبیهی و… خلاف آن صورت گرفته است، درازا و آن اعتبارات مالی فراوانی به حوزه‌های دیگری غیر از مسکن تعلق گرفته است. اینکه چرا بانک‌ها نسبت به پرداخت تسهیلات در حوزه مسکن اهمال می‌ورزند را باید در نگاه سودجویانه کوتاه مدت جست، چراکه سرمایه‌گذاری در حوزه‌های دیگر برای آنها منفعت بیشتری دارد تا اینکه تسهیلات خود را با تکلیف شرایط دولتی به حوزه مسکن در بخش خصوصی بادلای اختصاص دهند که هیچ سودمناسی برایشان ندارد، اما به جای آن خیلی راحت با واگذاری تسهیلات برای خرید خودرو، لوازم منزل و… اقدام می‌کنند چون می‌دانند درگیر بروسه ساخت طولانی مدت مسکن نمی‌شوند و سود آن نیز در بازار فزاینده متورم ایران نیز از بین نمی‌رود. در حالی که چنانچه دولت با اعمال سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های مناسب ترازونی مناسب در این زمینه بتواند، تعادل در میان تسهیلات برای تولید مسکن خرید مسکن برای خریداران و همچنین بازار اجاره‌باز می‌گردد، اما در حال حاضر به دلایل مختلف چنین شرایطی موجود نیست و این اقدامات انجام نمی‌شود و به این ترتیب عرضه و تقاضا در بازار مسکن برهم می‌خورد. در این زمینه باید توجه داشت که اشتباه بانکی که در کشور با سیاست تسهیلات به مقوله مسکن مرتبط است «بانک مسکن» است که قطعاً نمی‌تواند یک تنه در مواجهه با معضلات مسکن در کشور اقدام کند. بنابراین باید همه دستگاه‌های دولتی و غیردولتی با سیاست‌گذاری‌ها و الزاماتی وارد مقوله تأمین مسکن با سهمی مشخص شوند و دولت نیز با نظارت صحیح و الزامات قانونی برنجام مسئولیت و وظیفه این نهاد‌های دولتی و غیردولتی و ادای دین آنها نظارت جدی کند. در حقیقت دولت در این بخش باید با هدایت سرمایه‌گذاران داخلی اعم از دولتی و غیردولتی و بانک‌ها به سمت بازار مسکن و تلاش برای خروج سوداگران دولتی و غیردولتی به بازار مسکن ثبات و آرامش بخشد. در این راستا بانک‌هایی که با فلسفه سودجویی آزرسیده‌های مردمی فعالیت می‌کند، قابل ترحم نیستند و باید با اعمال سیاست‌های تمبیهی از ادامه چنین رویه‌هایی جلوگیری کرد. در حقیقت به گونه‌ای باید گفت که دولت فلسفه ایجاد و فعالیت بانک‌ها را اصلاح کند، هر چند با توجه به سابقه فعالیت اشتباه بانک‌ها از قدیم الیام تاکنون، قطعاً دولت مسیری دشوار در این زمینه پیش روی دارد تا دامنه اقتدار بی‌چون و چرای بانک‌ها را در دایره نظارت دولت محدود کند.

« احیای بافت فرسوده یکی از اقداماتی است که دولت در سال‌های اخیر نسبت به آن اقدام کرده است. اما در انجام آن به دلیل محدودیت سرمایه و… موفق نبوده است. در این زمینه چه می‌توان کرد؟ ساخت مسکن در شهرهای بزرگ از سوی دولت به دلیل کمبود زمین مناسب دشوار و تقریباً غیرممکن است. در نتیجه لاجرم اکثر دولت‌های قبل اقدام به ساخت مسکن در شهرهای حاشیه شهرهایی اصلی مانند پردیس، بزن و… کردند که البته نتوانستند آنجا ناکه بایند و شاید به حل مشکل مسکن منتهی شود، چراکه اکثر خانواده‌هایی که با مشکل مسکن در کلانشهرها روبه‌رو هستند، برای برهیز از طی مسافت نسبتاً طولانی این سرمایه‌گذاری نسبت به خرید مسکن در شهرهای حاشیه‌ای اقدام کردند تا بتوانند به زندگی و حضور در محل کار و تحصیل و… در کلانشهرها ادامه دهند. بنابراین به نظر می‌رسد دولت باید به سمت بافت‌های فرسوده و احیای آن‌ها جهت قابل سکونت بودن آن متمرکز شود، چراکه به عنوان مثال در حال حاضر میلیون‌ها متر واحد مسکونی در بافت فرسوده شهرهایی چون: تهران، اصفهان، شیراز و… داریم که در صورت استفاده بهینه کمک بزرگی به حل این مشکل می‌کند، اما در این میان باید توجه داشت که دولت در حال حاضر سرمایه لازم برای احیای این بافت‌های فرسوده را ندارد بنابراین باید با برنامه‌ریزی صحیح از مشارکت‌های مردمی و بخش خصوصی سود جویید تا با تغییر و احیای بافت فرسوده در معضل مسکن

رهایی یابیم و مسئولیت دولت در این میان نظارت، جذب و هدایت سرمایه‌گذاران، ایجاد تسهیلات در ساخت مسکن به سازندگان و… است که در صورت انجام شاهد نتایج مطلوب آن خواهیم بود.

اقتصاد

درهین

آیانیاز به واردات برنج داریم؟

به گفته کشاورزان و کارخانه‌داران برنج، در سال جاری تولید برنج کاهش ۳۰ درصدی داشته و برای تنظیم بازار به واردات برنج نیاز است تا برنج دچار رکود گرانی نشود و این درحالی است که برخی دیگر نیز معتقدند ما کمبودی در این محصول نداریم و واردات آن صرفاً هدر رفت هزینه است. این اظهارات ضد و نقیض این سوال را مطرح می‌کند که بالاخره نیاز به واردات برنج داریم یا نداریم؟ برنج از مهم‌ترین غلات و اقلام غذایی جهان است. نیمی از جمعیت جهان، به برنج به عنوان غذای اصلی وابسته هستند. ایران سالانه بیش از ۲ میلیون تن برنج تولید می‌کند که بیش‌ترین برنج تولید شده مربوط به دو استان مازندران و گیلان است. تابستان آغاز فصل برداشت برنج است و در انواع مختلف برنج، این زمان برداشت متفاوت است و در نقاط متفاوت این بازه زمانی می‌تواند اختلاف یکی دو هفته‌ای داشته باشد. با توجه به اینکه چندین سال است که جهان به‌ویژه ایران درگیر تغییرات اقلیمی است، شرایط جوی، بارش‌های می‌موقع، کم‌بارشی‌های شدید و… را تجربه می‌کنیم که از جمله آن‌ها بارش باران در مرداد ماه است که می‌تواند ورس و یا خواب‌رفتنگی برنج را به همراه داشته باشد و این پدیده در برخی مواقع می‌تواند به محصولات شالیزارها آسیب وارد کند. این آسیب‌هایی می‌تواند کاهش میزان برنج شالی‌هایی که برداشت می‌شود را به همراه داشته باشد. در این میان به گفته کشاورزان و کارخانه‌داران برنج نیز علاوه بر بارندگی‌ها، موضوعاتی همچون کاهش سطح زیر کشت برنج به دلیل تغییر کاربری‌ها و… موجب کاهش سطح زیر کشت برنج شده است و هیچ ذخیره برنجی نیز نداریم و می‌تواند رکود برنج و افزایش قیمت و کمبود این محصول را به همراه داشته باشد که این مسئله نیز نظرات متفاوتی را به همراه داشته است. جمیل علیزاده شاپی- رئیس هیات مدیره و دبیر انجمن برنج ایران- در گفت‌وگویی با ایسنا، درباره موضوع سطح زیر کشت برنج و نیاز به واردات اظهار کرده بود: برداشت برنج تا شهریور و حتی مهر ادامه دارد و بر اساس اعلام وزارت جهاد کشاورزی سطح زیر کشت برنج در کشور حدود ۷۰۰ هزار هکتار است. برخلاف آنچه که فکر می‌کردیم در

فروردین و اردیبهشت بارندگی نخواهیم داشت؛ بازندگی‌های خوبی رخ داد و همین مسأله نیز موجب شد که کشاورزانی که قصد کشت برنج نداشتند از این کار استقبال کنند. همچنین به دلیل پر بودن انبارها و مناسب بودن شرایط کمی کیفی تولید ما دیگر نیازی به واردات نداریم و اگر برنجی وارد شود در حق ارز محدود کشور و مردم ظلم است چرا که این ارز باید در جای مهم‌تری هزینه شود. به گفته وی همچنین سطح زیر کشت برنج مناسب است و به دلیل آفتاب‌های داغ تیرماه و مرداد ماه برنج‌ها از نظر کیفی و کمی وضعیت خوبی دارند. بنابراین به دلیل آفتاب داغ تابستان و بارش‌های مناسب و اضافه شدن سطح کشت، نسبت به سال‌های قبل از نظر کیفی و کمی در شرایط مناسبی قرار داریم و در سال جاری حداقل ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن برنج سفید خواهیم داشت که چه بسا میزان تولید حتی بیشتر نیز باشد و شاید این بارندگی‌های امیدوار ماه موجب خوابیدگی برنج شده باشد. اما با چند روز تابش نور خورشید و گرمای هوا مجدداً برنج‌ها شادابی خود را به دست می‌آورند.

« هیچ آمار دقیقی وجود ندارد

در حالی که نظراتی مبنی بر تولید مناسب برنج وجود دارد، سید تقی جعفریان- رئیس هیات مدیره کارخانجات تولید برنج شمال کشور و عضو انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران- معتقد است که هیچ آمار دقیقی از میزان تولید برنج در کشور وجود ندارد. همچنین علی‌رغم اینکه باها اعلام کرده‌ایم به آمار دقیقی نیاز داریم هیچ‌کس هیچ اطلاعاتی ندارد. به کرات اعتراض کرده‌ایم که میزان تولید و اعلام کنند که واردکنندگان از آن اطلاع داشته باشند و دولت نیز درباره وضعیت برنج کشور نمی‌دهد. وی اعا داشت: میزان تولیدی که اعلام می‌شود اصلاً درست نیست. آمار غلط ارائه می‌شود از ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن تا ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن… اما ارائه می‌شود که هیچ کدام صحت ندارند. هر ساله زمین‌های زیرکشت برنج کوچک و کوچک‌تر و تغییر کاربری داده می‌شوند. در سال جاری نیز با توجه به شرایط جوی کسری محصول داریم. مسئولین متولی باید پاسخگو باشند.

به گفته جعفریان، برنج طارم در سال جاری با کسری حدود ۳۰ درصدی مواجه است و بر اساس آمار کشاورزان نیز ۲۰ تا ۳۰ درصد در زمین‌ها کسری محصول وجود دارد که از جمله این دلایل می‌توان به اینکه شرایط جوی و بارندگی‌ها به محصولات آسیب وارد کردند. کود و سمی که استاندارد و مناسب نیستند و اینکه بذرهای ما اصلاح شده نیستند اشاره کرد. بسیاری از افراد نیز زمین‌های خود را از برنج تغییر کاربری داده‌اند و به دنبال واردات صیفی‌جات و مرکبات هستند چراکه درآمد بیشتری نسبت به برنج دارد و این کسری آب دیگر کاهش برنج برای آن‌ها صرفه ندارد. هر ساله از میزان زمین‌های زیر کشت برنج کم می‌شود که بیشتر نمی‌شود و این آسیب بزرگی است که نیاز به واردات را بیشتر می‌کند.

« امسال نیازی به واردات نداریم

مسج کشاورز- دبیر انجمن واردکنندگان برنج- در گفت‌وگو با ایسنا، درباره سطح زیر کشت برنج در کشور اظهار کرد: سطح زیر کشت برنج در کشور، اگر با توجه به شرایط ساخت و سازهایی که صورت می‌گیرد و شرایط اقلیمی کاهش نیافته باشد همچون سال‌های گذشته است. آنچه که کشاورزان و تولیدکنندگان برنج در شمال کشور هنگام خرید برنج مطرح می‌کنند و عضو انجمن برنج نیز هستند می‌گویند این است که با توجه به بارندگی‌های اخیر که رخ داد، متأسفانه حدود ۳۰ درصد محصولات آسیب دید و نسبت به سال‌های گذشته ۲۰ درصد کاهش تولید در فصل زراعی جدید داریم. این افراد کسانی هستند که کشاورز هستند و کارخانه دارند و اطلاعات آن‌ها کاملاً قابل اطمینان و اتکا است. کشاورز ادامه داد: مسئله مهم این است که کشاورز و کارخانه‌دار بر اساس مشاهدات میدانی اعلام می‌کند که ۳۰ درصد نسبت به سال گذشته محصولاتی که وارد کارخانه می‌شود، برنج شالی‌هایی که برداشت می‌شود کمتر است، شاید شالی به اندازه سال قبل نیز وجود داشته باشد اما ۳۰ درصد برنج آن به دلیل آسیب‌هایی که خوشه دیده است قابل فرآوری نیست. وی افزود: نکته مهم این است که هیچ ذخیره برنج ایرانی در انبارهای کشور نداریم. در سال ۱۳۴۲ بخش خصوصی به مسأله ورود کرد و به امید اینکه هم برنج با قیمت مناسبی به دست خریدار برسد و هم کشاورز دچار ورشکستگی نشود، محصولات را خریداری کرد اما در سال جاری مسأله متفاوت‌تر است.